

Ljubljanski ZVON Leposloven in znanstven list.

Štev. 7.

V Ljubljani, dne 1. malega srpana 1894.

Leto XIV.

Buddhova čudesa.

Indska legenda.

Čim dalje bolj se polni palmov gaj;
Vse pisano ljudij je v mesečini.
Vse gnete smelo k Buddhi se naprj,
Vsak rad v njegovi stal bi sám bližini.

Brahmán nadúti, kupec in vojak —
Vsak hoče biti prvi . . . tu je krika!
Iz mesta kralj Adžátesátu sám
Prispel na slónu slúšat je svetnika,

S tristo menihi svojimi nocój
Počiva v gaji hladnem božji Buddha;
Od znojnih on počiva potovánj
In od vročine dnevne in od truda.

Počiva? Ne! Sedaj mečtánj je čas,
Razgóvorom je ura baš ugodna;
O zmislu, svrhi zdaj življenja tod
Razlega v noč beseda se svobodna.

Čuj! usta modra on odprl je spet . . .
Útihnje golč po tolpi tisočglavi.
Vse sluša pazno, molkom vse molčí,
Le Ganga tam šumi nekje v daljavi.

In govori jim Buddha, govori,
O grehu govori jim in kreposti;
In o trpljenji govori svetá,
Nirvané tajne jim slavi sladkosti.

Prestane. Kralj Adžátesátu pa
Pred njega stopi, nizko mu se klanja,
Roké na prsih si drže navskriž,
On reče modrecu polu spoštovanja:

»Častiti mojster! Drugi pred tebój
Učitelji, prě, delali so čuda;
Strmeli so ljudjé jih gledajoč . . .
Še tí pokaži čudes nam, o Buddha!»

»Ne vidiš li jih čudes?!« — in svetník
Roké na vse strani tu razprostira —
»Ne vidiš . . . videl nisi še jih, kralj?
Vse polno, kamor se okó ozira!

»Pogléj tá svet vesoljni na okróg!
Razumeš moč, ki ga vzdržava, vlada?
Razumeš moč, ki kaže zvezdam tir?
Veš, káj je ta priroda večno mlada?

»Pogléj najmanjšo bilko ti na tleh,
Pogléj té palme, vélika drevesa!
Ogléj si mravljo, leva si ogléj
Pa slóna, ki na hoji tla pretresa!

»Razumeš, kralj, tó večno moč rasti,
Tó voljo, dvigajočo vse življenje?
Razumeš raznoličnost mej stvarmi?
Razumeš to umiranje, rojénje?

»Cvet lotosov si videl kdaj že, kralj?
Po poljih cvetke gledal si cvetoče?
Tá pestri čilim tisočérnih bój!
Razumeš ti, kakó je to mogoče?

»In slišal že si sladko petje ptic
In slišal že grmenje si nebeško;
Viharja, morja búcanje groznó,
Ubrano pésem slišal si človeško.

»In ves tá barev svet, tá svet zvokóv —
Kjé biva? V duhu našem se nahaja!
Duh naš ga nosi, v njem zrcali se . . .
Razumeš, kralj, kakó se to dogaja?

»In čez beséd skrivnostni most kakó
Duh moj do duha tvojega prispeje?
Razumeš mislij nájnih tó pot?
Veš, kak spočnó nam v glavi se ideje?

»Veš, kaj je to, kar dviga nam srcé
Za nečim nedosežnim brez prestanka?
Za nečim višjim, kar ní iz prahú
Stremí naš prah . . . ta jasna ti úganka?

»Dovolj? . . . Ne vidiš še jih čúdes, kralj?
Zdaj čudesa pokazal sem ti svoja!
Če gledaš, razumeti jih želiš —
In ne strmí pred njimi duša tvoja?«

A. Aškerc.

Nôči.

K počitku klanja šumen dan se vroč,
Na zemljo lega tiha bajna noč.
V razoru škrlec drobni je odpel,
Od pluga vrača se vratar vesel.
Iz temnih lin odmeva zvon večerni,
Molitev tiho vzbuja v duši verni . . .
Tišina sveta plove nad zemljoj
In v spremstvu sèn tešilni in pokoj:
Ko z rahlim prstom takne se očij,
Trpin pozabi boli in skrbij! —
Oj, sladka noč, pozdravlja te zemlján,
Kí ga vtudila težka dnevna hoja:
Poslanka blaga ti si mi pokoja,
A žuljev novih le donaša dan! . . .
Pozdravljena mi, tiha, mična noč,
Razvneto lice rahlo božajoč,
Iz raja jasne sanje mi noseč,
In z virom pozabljenja me poječ! . . .
Nad zemljo plove pozni temni mrak,
Z drugovi srebljem trsov sok sladak,
Sto čustev mi užiga njega moč,
In v rožnih bojah se izgublja noč! . . .

Kakó detinsko srce koperní,
Ko bliža dóba Svete se nočí!
Priplul je mrak večerni na zemljó,
In v sobi lučic sveti sto in sto!
Oj, sveta noč, ljubezni ti simbol,
Ko božji Sin ostavil je prestol,

Da iz globine davnih grešnih zmot
Nesrečni spasil bi človeški rod!
Oj, bajni čas, najlepši leta čas,
Nočí božične veličastni kras!

Vse klije po livadah in brstí,
In vigred tudi v srcih se rodí.
Ledena skorja v solnci je skopnela,
Pomlad Veliko noč na svet privela;
Vzveličar naš se je iz groba vzel,
Iz robstva težke nas temè otel.
Oj, čudapolna noč, skrivnostni vir,
Kí svetu si prinesla spas in mir,
Ti pričaš mi, ko mi ugasne dan,
Kí sije zdaj mi še takó krasn,
In ko prispè velika zadnja noč,
Da tudi ta se razjasní nekoč!
Prelestna, bajnomična noč, ti mila
Prostrí nad srcem mojim mehka krila,
Zaziblji dušo mojo v sèn sladak,
Da za trenutek zabim jad težak! . . .

Gorjé pa, komur noč nemir budi,
Pod vzglavje stilja trnje in ostí
In dušo tare mu bridak spomin,
Da brez mirú drhtí in mrè trpin,
Očij mu trudnih ne zatisne sèn,
Razvnet bedí, trpinčen in plašèn,
Po jutra zornem svitu koperní —
A níkdar konca dolge ni nočí! —

S. L. Mozirski.

